

doc. dr. Matej Majerič, Fakulteta za šport, 2023

Gradivo je povzeto po:

Berke, D. (2016). Sodobni postopki testiranja v fitnessu.

Diplomsko delo. Ljubljana: Fakulteta za šport.

<https://www.fsp.uni-lj.si/cobiss/diplome/Diploma22120219BerkeDavid.pdf>

Zupan, A. (2023) *Pregled testnih baterij za ugotavljanje kakovosti gibanja*. Magistrsko delo. Ljubljana: Fakulteta za šport. <https://repozitorij.uni-lj.si/Dokument.php?id=166983&lang=slv>

Pori, M., Pori, P. in Majerič, M. (2015). *Moj dnevnik zdravja*. Ljubljana: Športna unija Slovenije.

Coburn, J.W, & Malek, M.H. (Eds) (2012). *Essentials of personal training, second edition*. Human Kinetics, Champaign. USA. – izbrana poglavja iz NSCA.

Fitnes diagnostika

Kaj merimo/ocenjujemo?

1. **Dejavniki tveganja za zdravje** (PARQ, protokol...)
2. **Telesne značilnosti** (telesna višina, telesna masa...)
3. **Sestava telesa** (% maščob, % mišične mase ...)
4. **Gibalne sposobnosti** (moč, hitrost, gibljivost, vzdržljivost ...)
5. **Gibalna kakovost** (FMS, Doyle, tenziometrične plošče, dinam., ...)
6. **Funkcionalne sposobnosti** (Fsmir, VO2 max...)

-
- **Življenjski slog** (vitalnost/zdravje/počutje/prehrana/motivi...)

Kako merimo/ocenjujemo?

- **Objektivno** – s testi/različnimi napravami/pripomočki
- **Subjektivno** – s check listo/Borgovo lestvico ...
- **S približkom** (npr. FSmax = 220 – starost)

Zaporedje izvajanja testov

(Beachle in Earl, 2008)

- **najprej testi, ki telesa ne utrudijo:** merjenje telesnih značilnosti in gibljivosti;
- **sledijo testi agilnosti, testi maksimalne moči** (npr. 1 RM testi), testi šprintov, testi lokalne mišične vzdržljivosti, testi anaerobne kapacitete;
- **na koncu** testi aerobne kapacitete.

Predlagata, da testov aerobne kapacitete ne izvajamo isti dan kot preostale teste.

1. Ugotavljanje dejavnikov tveganja za zdravje – rizičnih faktorjev (po Coburn in Malek, 2012)

• Pozitivni rizični faktorji:

- Starost
- Družinska anamneza
- Kajenje
- Krvni tlak
- Holesterol
- Znižan delež krvnega sladkorja na tešče
- Debelost
- Sedeč življenjski slog

Negativni rizični faktorji:

- HDL holesterol

Zdravstvena anamneza – PAR-Q

Obrazec 4

Primer vprašalnika PAR-Q (prirejeno po Coburn in Malek, 2012)

VPRASALNIK PAR-Q

Vprašalnik o pripravljenosti na telesno dejavnost

1	Vam je bilo kdaj s strani zdravnika rečeno, da imate bolezen srca in da bi se morali posluževati le telesnih dejavnosti, ki jih je odobril zdravnik?	NE	DA
2	Ali pri telesnih dejavnostih občutite bolečine v prsih?	NE	DA
3	Ste v preteklem mesecu občutili bolečine v prsih kljub odsotnosti telesne dejavnosti?	NE	DA
4	Ali izgubljate ravnotežje zaradi vrtoglavice in/ali ste kdaj izgubili zavest?	NE	DA
5	Ali imate kakršne koli težave z vašim lokomotornim sistemom, za katere menite, da bi se lahko ob primeru povečane telesne dejavnosti poslabšale?	NE	DA
6	Ali vam je zdravnik v zadnjem času predpisal kakršna koli zdravila za uravnavanje krvnega tlaka ali bolezni srca?	NE	DA
7	Ali imate/poznate kakršen koli drug razlog, zakaj naj ne bi začeli s telesno dejavnostjo?	NE	DA

Opombe: _____

_____

_____

Dejavnik tveganja	Opis
Starost	Več kot 45 let pri moških in 55 pri ženskah.
Družinska anamneza	Infarkt, srčno-žilna obolenja, nenadna smrt pred 55 leti pri očetu ali 65 pri mami.
Kajenje	Kadilec ali oseba, ki je prenehala s kajenjem v času 6 mesecev; ali oseba, ki je izpostavljena cigaretnemu dimu.
Življenjski slog	Gibalna nedejavnost, neaktivnost, oseba ni aktivna 30 min na dan pri srednji aktivnosti (40-60 VO2max) zadnje tri mesece.
Debelost	ITM več kot 30 kg/m ² ali obseg trebuha več kot 102cm pri moških in več kot 88cm pri ženskah. Delež telesne maščobe več kot 25% pri moških; 32% pri ženskah.
Krvni tlak	Sistolični krvni tlak več kot 140 mmHg in diastolični več kot 90 mmHg merjeno dvakrat v različnih okoliščinah ali uživanje zdravil za povečan krvni tlak.

Dejavnik tveganja	Opis
Holesterol	LDL (low-density lipoprotein) holesterol manj kot 130 mg/dl (3,37 mmol/L) in HDL (high-density lipoprotein) manj kot 40 mg/dl (1,04 mmol/L) ali uživanje zdravil za znižanje holesterola. Skupni serum holesterola manj kot 200 mg/dl (5,18 mmol/L).
Prediabetes	Oslabljen vrednost krvnega sladkorja na tešče (IFG) = raven krvnega sladkorja na tešče $\geq$ 100mg/dl (5,5 mmol/L) ali oslABLJENA toleranca = 2 urne vrednosti po zaužitju $\geq$ 140 mg/dl (7,7 mmol/L).
!!!	
Visoke vrednosti HDL	$\geq$ 60 mg/dl (1,55 mmol/L).

Krvni tlak

Kategorija	Sistolični tlak (mm Hg)	Diastolični tlak (mm Hg)
Optimalen krvni tlak	< 120	< 80
Normalen krvni tlak	< 130	< 85
Visoko normalen krvni tlak	130 – 139	85 – 89
Hipertenzija	≥ 140	≥ 90
Razred 1 (blaga)	140 – 159	90 – 99
Razred 2 (zmerna)	160 – 179	100 – 109
Razred 3 (huda)	≥ 180	≥ 110

Najnovejša priporočila svetujete, da je optimalni krvni tlak 115/75 mm Hg ali manj (Biagioli, 2007).

Zdravniki predlagajo, da se je v primeru »samomenitev« bolje odločiti za merilnike z manšeto na nadlakti. Pol ure pred meritvijo ne jejte, ne pijte prave kave, ne kadite in ne uživajte alkohola. Krvnega tlaka si ne merite kmalu po naporu ali zaužitju zdravil. Pred meritvijo izpraznite mehur. Manšeto namestite na sproščeni roki, v višini srca. Ko opravite meritve, v dnevnik vpišete meritev izmerjene vrednosti sistoličnega in diastoličnega krvnega tlaka, datum ter čas meritve (najbolj priporočljivo je merjenje zjutraj in zvečer). Če izmerite več kot 140/90 mmHg, se posvetujte z osebnim zdravnikom, preden se odločite za meritve telesne pripravljenosti ter vadbo.

Razlaga ocene tveganja na zdravje

Raven	Opis
Nizko tveganje	Moški in ženske z manj kot enim rizičnim faktorjem.
Srednje tveganje	Moški in ženske z več kot dvema rizičnima faktorjema.
Visoko tveganje	Osebe z znanimi srčno žilnimi obolenji, perifernimi, pljučnimi obolenji, astma, hormonalna obolenja (ščitnica), bolezni jeter in ledvic. Osebe z enim ali več znaki: zastoji srca, vrtoglavica, omotica, otekanje gležnjev, visok in neenakomeren srčni utrip, bolečine v mišicah in sklepih, krči, nelagodje pri dihanju, ko niso v vzravnem položaju, težave z dihanjem ponoči, bolečine in nelagodje v predelu ramen, vratu, prsi ..., ki so lahko posledica zmanjšane pretoka krvi.

Kaj nam pove srčni utrip v mirovanju?

Okvirne vrednosti SUM za moške (Wood, 2008)

Starost	18-25	26-35	36-45	46-55	56-65	65+
Športnik	49-55	49-54	50-56	50-57	51-56	50-55
Odlično	56-61	55-61	57-62	58-63	57-61	56-61
Dobro	62-65	62-65	63-66	64-67	62-67	62-65
Nadpovprečjem	66-69	66-70	67-70	68-71	68-71	66-69
Povprečno	70-73	71-74	71-75	72-76	72-75	70-73
Podpovprečno	74-81	75-81	76-82	77-83	76-81	74-79
Slabo	82+	82+	83+	84+	82+	80+

Kaj nam pove srčni utrip v mirovanju?

Okvirne vrednosti SUM za ženske (Wood, 2008)

Starost	18-25	26-35	36-45	46-55	56-65	65+
Športnik	54-60	54-59	54-59	54-60	54-59	54-59
Odlično	61-65	60-64	60-64	61-65	60-64	60-64
Dobro	66-69	65-68	65-69	66-69	65-68	65-68
Nadpovprečjem	70-73	69-72	70-73	70-73	69-73	69-72
Povprečno	74-78	73-76	74-78	74-77	74-77	73-76
Podpovprečno	79-84	77-82	79-84	78-83	78-83	77-84
Slabo	85+	83+	85+	84+	84+	84+

2. Merjenje telesnih značilnosti

- Telesna višina
- Telesna masa
- Obsegi in telesna razmerja
- Ocena telesne konstitucije in računanje stopnje prehranjenosti
- Relativna telesna masa in stopnja prehranjenosti
- ITM

Telesna masa

Enačba za izračun **normalne telesne mase** (NTT) (Broca):

$$\text{NTT} = (\text{TV} - 100)$$

TV = telesna višina v cm

Enačba za izračun **idealne telesne teže** (ITT) (Broca):

$$\text{Moški: ITT} = (\text{TV} - 100) - (\text{TV} - 100)/10$$

$$\text{Ženske: ITT} = (\text{TV} - 100) - (\text{TV} - 100)/6,6$$

Enačba za izračun **idealne telesne teže** (ITT) (Demol):

$$\text{Moški: ITT} = (\text{TV} - 100) - ((\text{TV}/4 - 150/4) + (\text{A} / 4 - 20 / 4))$$

$$\text{Ženske: ITT} = (\text{TV} - 100) - ((\text{TV}/2,5 - 150/2,5) + (\text{A} / 4 - 20 / 4))$$

A= starost v letih; TV = višina v cm

Preproste ocene telesne konstitucije in računanje stopnje prehranjenosti

Obseg desnega zapestja in konstitucija:

obseg desnega zapestja	konstitucija
do 16 cm	nežna
16-20 cm	srednje močna
nad 20 cm	močna

Določitev idealne telesne teže za moške

velikost v cm	TT oseb nežnih kosti	TT oseb srednje močnih kosti	TT oseb močnih kosti
160	52,2 - 55,8	54,9 - 60,3	58,5 - 65,3
162	53,2 - 56,9	55,9 - 61,4	59,6 - 66,7
164	54,3 - 57,9	57,0 - 62,5	60,7 - 68,2
166	55,4 - 59,2	58,1 - 63,7	61,7 - 69,6
168	56,5 - 60,6	59,2 - 65,1	62,9 - 71,1
170	57,9 - 62,8	60,7 - 66,6	64,3 - 72,9
172	59,4 - 63,4	62,1 - 68,3	66,0 - 74,7
174	60,8 - 64,9	63,5 - 69,9	67,6 - 76,2
176	62,2 - 66,4	64,9 - 71,3	69,0 - 77,6
178	63,3 - 68,2	66,4 - 72,8	70,4 - 79,1
180	65,1 - 69,6	67,8 - 74,5	71,9 - 80,9
182	66,5 - 71,0	69,2 - 76,3	73,6 - 82,7
184	67,9 - 72,5	70,7 - 78,1	75,2 - 84,5
186	69,4 - 74,0	72,1 - 79,9	76,7 - 86,2
188	70,8 - 75,8	73,5 - 81,7	78,5 - 88,0
190	72,2 - 77,2	75,3 - 83,5	80,3 - 89,8

Določitev idealne telesne teže za ženske

Velikost v cm	TT oseb nežnih kosti	TT oseb srednje močnih kosti	TT oseb močnih kosti
150	42,7 - 45,9	44,5 - 50,0	48,2 - 55,4
152	43,4 - 47,0	45,6 - 51,0	49,2 - 56,5
154	44,4 - 48,0	46,7 - 52,1	50,3 - 57,6
156	45,5 - 49,1	47,7 - 53,2	51,3 - 58,6
158	46,5 - 50,2	48,8 - 54,3	52,4 - 59,7
160	47,6 - 51,2	49,9 - 55,3	53,5 - 60,8
162	48,7 - 52,3	51,0 - 56,8	54,6 - 62,2
164	49,8 - 53,4	52,0 - 58,2	55,9 - 63,7
166	50,8 - 54,6	53,3 - 59,8	57,3 - 65,1
168	52,0 - 56,0	54,7 - 61,5	58,8 - 66,5
170	53,4 - 57,5	56,1 - 62,9	60,2 - 67,9
172	54,8 - 58,9	57,9 - 64,3	61,6 - 69,3
174	56,3 - 60,3	59,0 - 65,8	63,1 - 70,8
176	57,7 - 61,9	60,4 - 67,2	64,5 - 72,3
178	59,1 - 63,6	61,8 - 68,6	65,9 - 74,1
180	60,5 - 65,1	63,3 - 70,1	67,3 - 75,9

Relativna telesna teža in stopnja prehranjenosti

Enačba:

$$\text{RTT} = \text{dejanska telesna teža (kg)} / \text{idealna telesna teža (kg)} \times 100 (\%)$$

$$= 65 \text{ kg} / 56,5 \text{ kg} \times 100 = 115 \%$$

relativna telesna teža v %	stanje prehranjenosti
90-110	normalno
111-120	prekomerno prehranjeni - debelost I stopnje
121-134	debeli – debelost II stopnje
135-149	zelo debeli – debelost III stopnje
150 in več	izredno debeli – debelost IV stopnje

Indeks telesne mase (ITM)

Enačba: $ITM = \text{teža} / \text{višina}^2$

ITM (kg/m ²)	Razdelitev	Tveganje za bolezensko stanje
< 18,5	podhranjenost	majhno (tveganje za druge klinične težave)
18,5–24,9	normalna prehranjenost	povprečno
25,0–29,9	čezmerna prehranjenost	povečano
30,0–34,9	debelost 1. stopnje	zmerno povečano
35,0–39,9	debelost 2. stopnje	močno povečano
> 40	debelost 3. stopnje	zelo močno povečano

ITM predstavlja razmerje med dejansko telesno težo v kilogramih in kvadratom telesne višine v m².

Primer: Oseba, ki tehta 78,9 kilogramov in je visoka 177 centimetrov, ima ITM 25.

ITM = Telesna teža: 78,9 kg / Telesna višina: 1,77 x 1,77 (m)² = 25

Korelacija ITM z % maščobne mase – moški

Starost	ITM	ITM	ITM	ITM
	manj kot 18,5	18,5–24,9	25–29,9	30+
20 – 39	< 7,9%	8 – 19,9%	20 – 24,9%	> 25%
40 – 59	< 10%	11 – 21,9%	22 – 27,9%	> 28%
60 – 79	< 12,9%	13 – 24,9%	25 – 29,9%	> 30%

Biagioli (2007)

6-7%

9-10%

14-15%

20-22%

30-32%

Korelacija ITM z % maščobne mase – ženske

Starost	ITM	ITM	ITM	ITM
	manj kot 18,5	18,5–24,9	25–29,9	30+
20 – 39	< 20,9%	21 – 28,9%	29 – 31,9%	> 32%
40 – 59	< 22,9%	23 – 29,9%	30 – 32,9%	> 33%
60 – 79	< 23,9%	24 – 31,9%	32 – 34,9%	> 35%

Biagioli (2007)

Razmerje pas/boki

Enačba: obseg pasu/obseg bokov

Uporablja se za **ugotavljanje debelosti** v predelu trebuha:

- Če je razmerje med obsegom trebuha in bokov pri **moških večje od 0,9** in **pri ženskah večje od 0,85**.
- Če je obseg trebuha **pri moških večji od 102 cm** in **pri ženskah večji od 88 cm**.

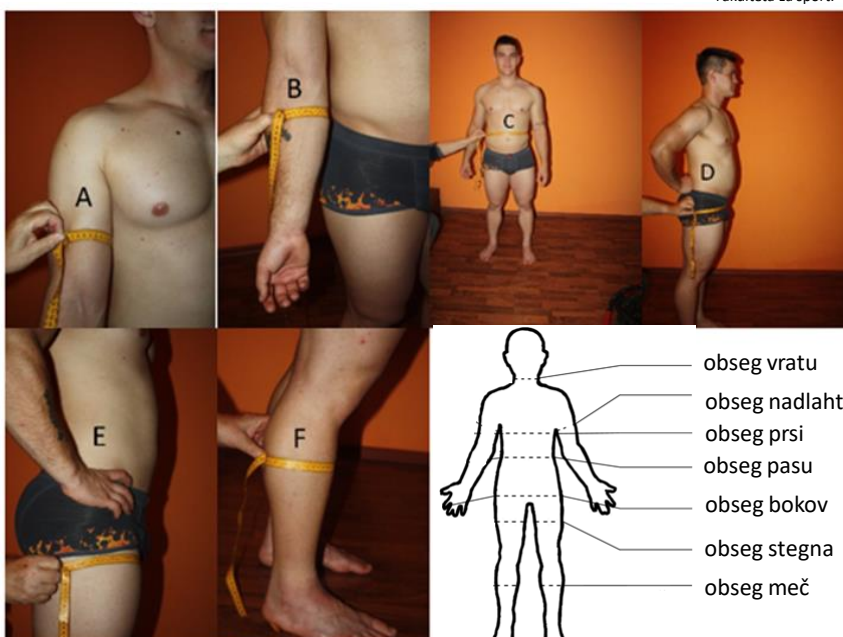

Ocena zdravstvenega tveganja za nastanek srčnožilni bolezni in metaboličnega sindroma glede na spol in starost v odnosu z razmerjem pas-boki (Heyward in Wagner, 2004)

Spol	Starost	Nizko zdravstveno tveganje	Srednje zdravstveno tveganje	Visoko zdravstveno tveganje	Zelo visoko zdravstveno tveganje
Moški	20–29	< 0,83	0,83–0,88	0,89–0,94	> 0,94
	30–39	< 0,84	0,84–0,91	0,92–0,96	> 0,96
	40–49	< 0,88	0,88–0,95	0,96–1,00	> 1,00
	50–59	< 0,90	0,90–0,96	0,97–1,02	> 1,02
	60–69	< 0,91	0,91–0,98	0,99–1,03	> 1,03
Ženske	20–29	< 0,71	0,71–0,77	0,78–0,82	> 0,82
	30–39	< 0,72	0,72–0,78	0,79–0,84	> 0,84
	40–49	< 0,73	0,73–0,79	0,80–0,87	> 0,87
	50–59	< 0,74	0,74–0,81	0,82–0,88	> 0,88
	60–69	< 0,76	0,76–0,83	0,84–0,90	> 0,90

Merjenje obsegov

Povzeto po: Berke, D. (2016).
Sodobni postopki testiranja v
fitnesu. *Diplomsko delo*. Ljubljana:
Fakulteta za šport.

Računanje deleža maščob iz obsegov: www.calculator.net

Višina

Masa

Obseg vratu

Obseg pasu

Obseg bokov

Calculator.net FINANCIAL FITNESS & HEALTH

Home / Fitness and Health Calculators / Body Fat Calculator

Body Fat Calculator

US Units Metric Units Other Units

Gender male female

Age

Weight kg

Height cm

Neck cm

Waist cm

Hip cm

Calculate

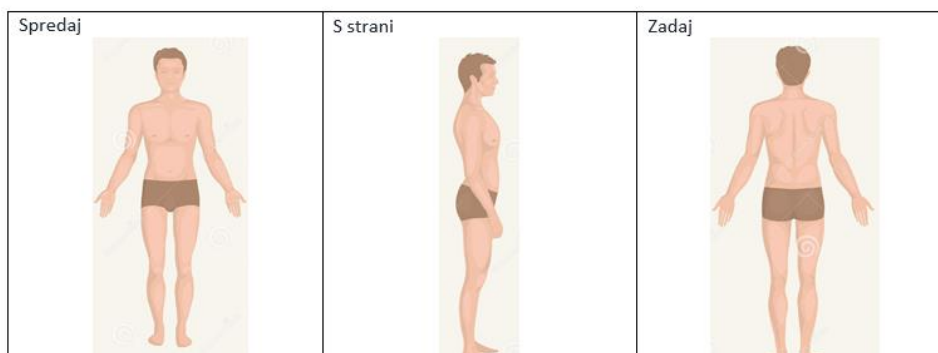
Result

Body Fat: 18.0%

18.0%

Body Fat (U.S. Navy Method)	18.0%
Body Fat Category	Average
Body Fat Mass	16.2 kgs
Lean Body Mass	73.8 kgs
Ideal Body Fat for Given Age (Jackson & Pollard)	16.4%
Body Fat to Lose to Reach Ideal	1.4 kgs
Body Fat (BMI method)	28.2%

Ugotavljanje telesnih značilnosti iz fotografij

To je tvoj eksperiment – bodi fair do sebe ;)

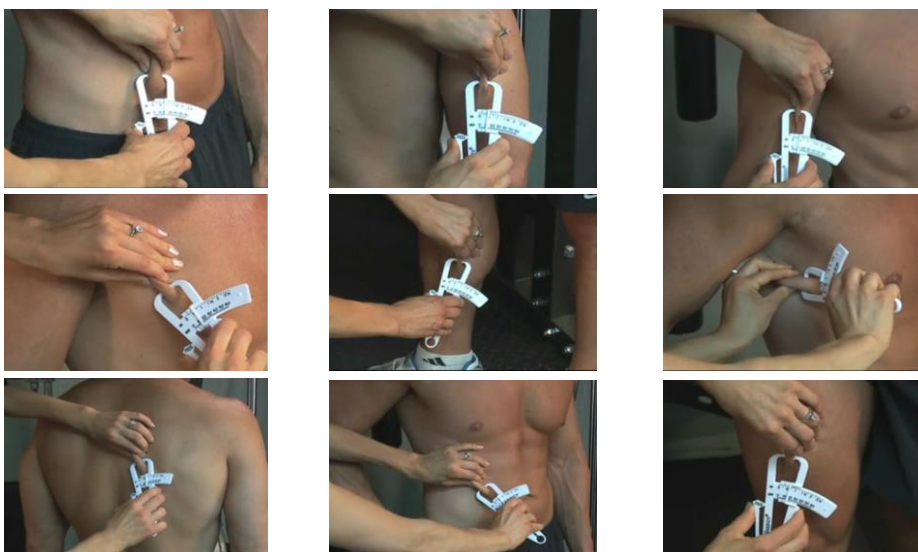

3. Merjenje sestave telesa

- Podvodno tehtanje
- Merjenje kožne gube
- Bioelektrična impedančna analiza
- DEXA (Dual-Energy X-Ray Absorptiometry)
- Telesna pletizmografija

Merjenje kožne gube

Električna Bioimpedančna Analiza

BIA – različne naprave in pripomočki za osebne trenerje

Kaj merimo?

- Telesno maso
- Delež telesne maščobe
- Delež vode v telesu
- Mišično maso
- Maso kosti
- Indeks telesne mase (ITM)
- Prikaz dnevnih energijskih potreb v kalorijah
- Nivo maščobe v trebušnem predelu
- Ocena starosti presnove

Protokol BIA meritev

- Osebe naj ne pijejo **alkohola vsaj 48 ur** pred meritvijo.
- Čas med intenzivnih **treningom in meritvijo** naj bo najmanj **12 ur**.
Čas med zadnjim **obrokom in meritvijo naj bo 3 ure** (min. pa 2 uri).
- Čas med zaužitjem hrane ali pijače, ki **vsebujejo kofein** in meritvijo naj bo **4 ure ali več**.
- Osebe naj bodo **primerno hidrirane**.
- Osebe naj **izpraznijo mehur 30 minut** pred meritvijo.
- **Različna telesna stanja** (zdravstvena, mesečno perilo, hormonske terapije...) in **psihično počutje** (povečan stres ...) vplivajo na rezultate meritev.
- Uživanje **prehranskih dodatkov** in **zdravil** vpliva na rezultate meritev.
- Meritve izvajamo **po enotnem protokolu in ob istem času** (delu, uri dneva).
- Izvajamo jih **pred in ne po vadbi**.
- Merjenec naj ima na sebi **minimalno količino oblačil**. Sname naj uro in nakit.
- Ne uporabljamo pri osebah, ki imajo **srčni vzpodbujevalnik**.

Kako merimo?

- **stojimo z bosimi stopali na elektrodah tehtnice**
- **v rokah držimo ročaj z elektrodami**
- **počakamo, da analizator izvede meritve**

Vnesemo podatke:

- **višina**
- **spol**
- **starost**
- **stopnja telesne aktivnosti**

Določimo stopnjo telesne aktivnosti:

- 1 - nič ali manj kot 3 ure na teden**
- 2 - 3 do 5 ur na teden**
- 3 - 6 do 10 ur na teden**
- 4 - športnik - več kot 10 ur na teden**

Interpretacija – teža in maščobe

Moški:			
Delež maščob	20-39 let	40-59 let	60-79 let
Prenizek	<8%	<11%	<13%
Povprečen	8%-19%	11%-21%	13%-24%
Povišan	20%-24%	22%-27%	25%-29%
Visok	>25%	>28%	>30%

Interpretacija – teža in maščobe

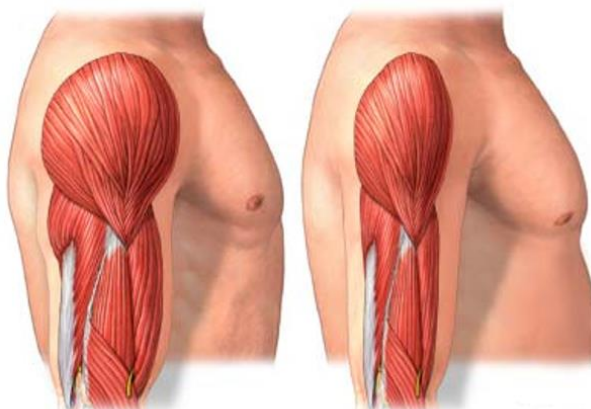
Ženske:			
Delež maščob	20-39 let	40-59 let	60-79 let
Prenizek	<12%	<23%	<24%
Povprečen	21%-32%	23%-33%	24%-35%
Povišan	33%-38%	34%-39%	36%-41%
Visok	>39%	>40%	>42%

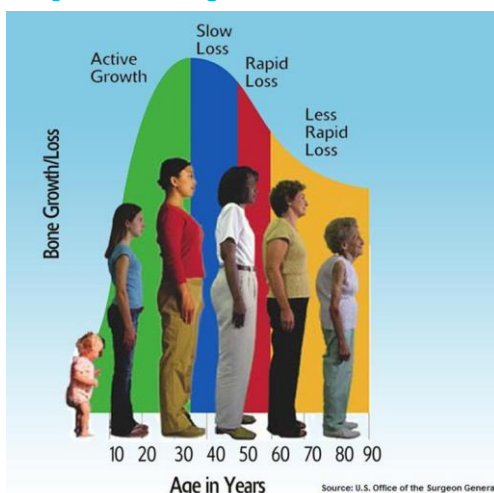
Interpretacija – teža in maščobe

Delež skeletne mišične mase:

- pri povprečnem moškem je 42 % celotne mase
- pri povprečni ženski je 36% celotne mase

Interpretacija – teža kosti

**BIA =
informativna
ocena.**

**Za natančno
analizo
uporabmo DEXA.**

Ženske:

Weight (kg)		
Less than 50 kg	50 kg - 75 kg	75 kg and up
1,95 kg	2,40 kg	2,95 kg

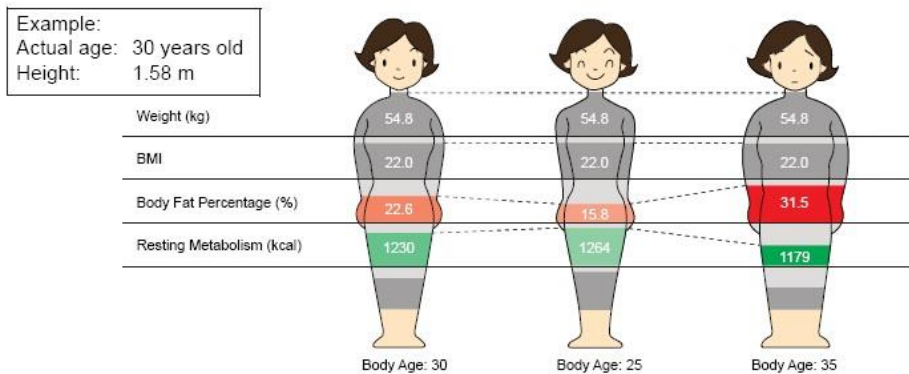
Moški

Weight (kg)		
Less than 65 kg	65 kg - 95 kg	95 kg and up
2,66 kg	3,29 kg	3,69 kg

Interpretacija – okvirna dnevna poraba energije

Interpretacija – „starost presnove“

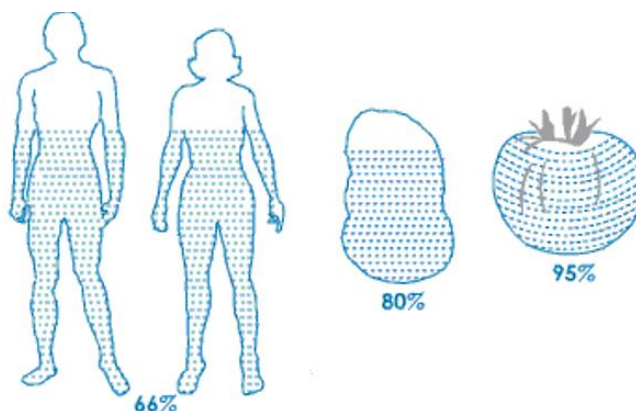

Interpretacija – delež vode v telesu

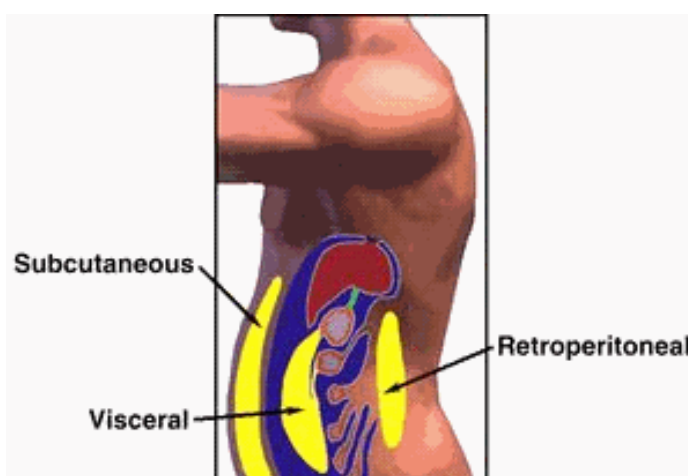

Healthy Body Water % Range

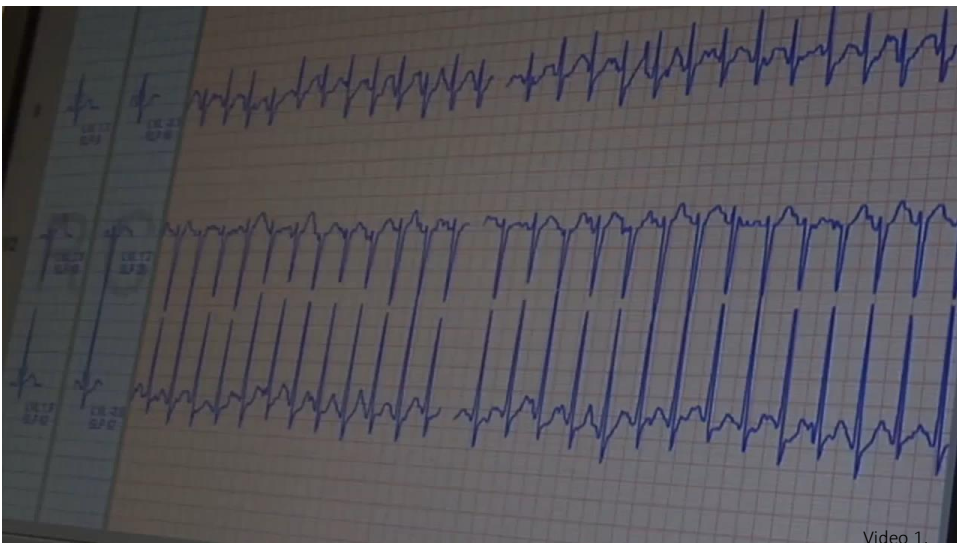
45 - 60 %	50 - 65 %

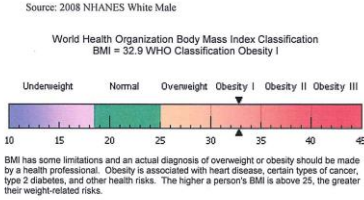
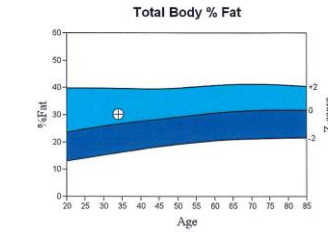
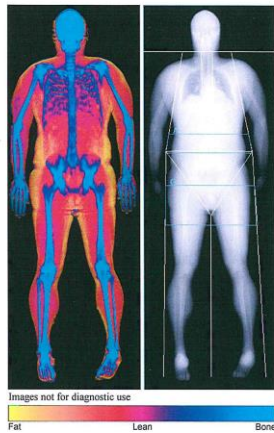

Interpretacija – stopnja visceralne maščobe

DEXA (Dual-Energy X-Ray Absorptiometry)

Body Composition Results

Region	Fat Mass (g)	Lean + BMC (g)	Total Mass (g)	% Fat	% Fat YN	Percentile AM
L Arm	2308	4635	6943	33.2	93	92
R Arm	1637	5283	6920	23.7	58	50
Trunk	17024	35695	52720	32.3	82	75
L Leg	5215	11543	16759	31.1	76	77
R Leg	4659	12842	17500	26.6	51	48
Subtotal	30843	69999	100841	30.6	78	72
Head	1438	4602	6039	23.8		
Total	32281	74600	106881	30.2	79	73
Android (A)	3082	5400	8572	36.0		
Gynoid (G)	5294	10997	16291	32.5		

Scan Date: October 27, 2015 ID: A10271505
 Scan Type: a Whole Body
 Analysis: October 27, 2015 08:12 Version 13.4.2
 Auto Whole Body Fan Beam
 Operator: LLL
 Model: Discovery A (SN 80148)

Adipose Indices

Measure	Result	YN	Percentile	AM
Total Body % Fat	30.2	79	73	
Fat Mass/Height ² (kg/m ²)	9.93	85	80	
Android/Gynoid Ratio	1.11			
% Fat Trunk/% Fat Legs	1.12	89	74	
Trunk/Limb Fat Mass Ratio	1.23	89	70	

Lean Indices

Measure	Result	YN	Percentile	AM
Lean/Height ² (kg/m ²)	21.9	87	85	
Appen. Lean/Height ² (kg/m ²)	10.0	86	84	

YN = Young Normal
 AM = Age Matched

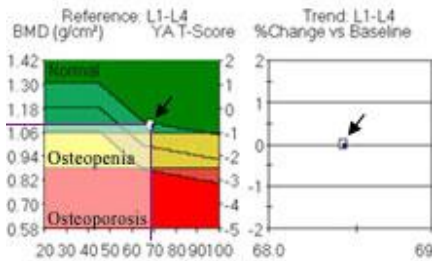
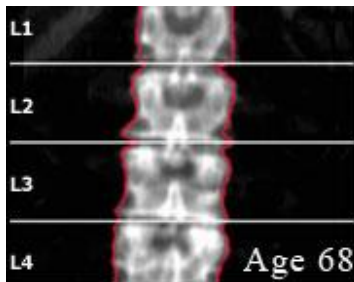

Figure 1

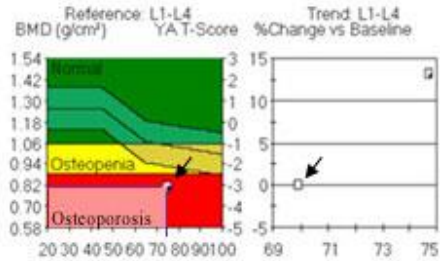
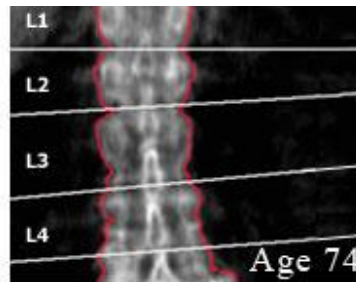

Figure 2

Računanje količine skupne maščobe in puste mase

DAY 90'

Primer izračuna omenjenih parametrov in želene telesne teže (ŽTT):

Pri moškem je ugotovljeno: telesna teža (TT) znaša 100 kg. Delež maščevja, določen z meritvami kožne gube znaša 30% telesne teže. Predpostavljamo, da je optimalen delež maščevja (ODM) 20%. Postopek izračuna želene telesne teže (ŽTT):

Izračuna se pusta masa brez maščob (PTM):

$100\% - 30\%$ (ugotovljen maščobni delež) = 70%

$70\% \times 100$ (telesna teža) = $0,70 \times 100 = 70$ kg

Želena telesna teža (z 20% deležem maščob) se določi z izračunom:

$\text{ŽTM} = \text{PTM} : (1 - \text{ODM})$

$70 / (1 - 0,20) = 70 / 0,80 = 87,5$ kg

Iz znane telesne teže in odstotka maščob lahko izračunamo tudi težo maščobe v telesu: $100 \text{ kg} \times 0,30 = 30$ kg (teža maščob v telesu).

Znaš izračunati telesno maso pri zelenem odstotku maščob

Primer:

TM = Imaš 80 kg in 18% maščob.

ŽT = Želiš imeti 10% maščob. **Koliko telesne mase moraš izgubiti?**

Izračunaj pusto telesno maso (PTM):

$100\% - 18\%$ (ugotovljen maščobni delež) = **82% imaš puste mase – koliko je to kg?**

Izračun = $80 \times 18 / 100 = 14,4$ kg imaš maščobne mase – **koliko kg imaš puste mase?**

$80 - 14,4$ kg = **65,6 kg imaš puste mase**

Izračunaj zeleno telesno maso in zeleni % maščobe (ŽTM):

Želena telesna masa (z 10% deležem maščob) se določi z izračunom:

$\text{ŽTM} = \text{PTM} : (1 - \text{ODM})$

$65,6 / (1 - 0,10) = 65,6 / 0,90 = 72,8$ kg

Izgubiti moraš 7,2 kg. To je cca. 55.440 Kcal (1 kg je cca. 7700 Kcal).

Nekatere merske značilnosti primernih testov:

- **Veljavnost:** test meri tisto, kar je namen meritve.
- **Zanesljivost:** ob vnovičnem merjenju pri istih merjencih test prikaže enake rezultate.
- **Objektivnost:** test, ki ga na isti osebi izvede več merilcev, pokaže vedno enake rezultate. Izključi se torej subjektivni dejavnik merilca, ki bi lahko neposredno vplival na izvedbo testa.
- **Ekonomičnost:** test ne zahteva veliko časa za pripravo in izvedbo.
- **Enostavnost:** test ne zahteva veliko naprav, pripomočkov ...

Merjenje gibljivosti

- Za vsakdanjo rabo so najprimernejši **situacijski gibalni testi**.
- Razlikujemo dva glavna pristopa:
  - **direktne** (merjenje kotov ali goniometrija) in
  - **indirektne** (merjenje linearnih razdalj) metode.

Ocena gibljivosti – predklon sede

Usedete se na blazino, po sredini katere ste prej namestili merilni trak. Prek traku nalepite lepilni trak na obeh koncih ter na sredini (pri oznaki 38 centimetrov). Noge iztegnete in razmaknete v širini od 25 do 30 centimetrov, pete so na tleh in v liniji robu sredinskega lepilnega traku (slika 24). Položite dlan na dlan ter se z iztegnjenimi rokami predklonite čim dlje. Dlani drsijo po merilnem traku, na katerem preberete dosežen razpon giba. Test ponovite trikrat in upoštevate boljši rezultat, ki ga primerjate z vrednostmi glede na starost v preglednici 19.

Slika 24. Test predklon sede.

Preglednica 19

Stopnja gibljivosti v kolku (in spodnjem delu hrbta) glede na rezultate testa predklon sede.

DELEZ	Dosežen razpon giba v centimetrih					
	18–25	26–35	36–45	46–55	56–65	≤ 66
Moški						
90	22	21	21	19	17	17
80	20	19	19	17	15	15
70	19	17	17	15	13	13
60	18	17	16	14	13	12
50	17	15	15	13	11	10
40	15	14	13	11	9	9
30	14	13	13	10	9	8
20	13	11	11	9	7	7
10	11	9	7	6	5	4
Zenske						
90	24	23	22	21	20	20
80	22	21	21	20	19	18
70	21	20	19	18	17	17
60	20	20	18	17	16	17
50	19	19	17	16	15	15
40	18	17	16	14	14	14
30	17	16	15	14	13	13
20	16	15	14	12	11	11
10	14	13	12	10	9	9

Moji doseženi centimetri: _____
 Koliko odstotkov ljudi v moji starostni kategoriji
 je slabše vzdržljivih od mene: _____

Povzeto po: Pori, M., Pori, P. in Majerič, M. (2015). *Moj dnevnik zdravja*. Ljubljana: Športna unija Slovenije.

Ocena gibljivosti – FMS rame

Najprej izmerite dolžino dlani, nato naredite pest in za hrbtom poskušate pesti obeh rok čim bolj približati (slika 23). Test ponovite trikrat, nato zamenjate položaj rok. Treba je izmeriti razdaljo med pestema. Rezultat odčitate v preglednici 18.

Slika 23. Zaročenje.

Preglednica 18

Stopnja gibljivosti v ramenih glede na rezultate testa zaročenje.

Odlična gibljivost	Dobra gibljivost	Slaba gibljivost
Razdalja je manjša od dolžine dlani	Razdalja je manjša od 1,5-kratne dolžine dlani (in večja od dolžine dlani)	Razdalja je večja ali enaka 1,5-kratni dolžini dlani

Povzeto po: Pori, M., Pori, P. in Majerič, M. (2015). *Moj dnevnik zdravja*. Ljubljana: Športna unija Slovenije.

Ocena gibljivosti – FMS počep

1	2	3
Tibija in zgornji del telesa nista vzporedna. Stegненica ni pod horizontalo. Kolena niso poravnana s stopali. Zaznavna je fleksija v kolku.	Trup je vzporeden s tibijo ali skoraj vertikalni. Stegненica je pod horizontalo. Stopala so poravnana s kolena. Palica je nad stopali. Pete so dvignjene.	Trup je vzporeden s tibijo ali skoraj vertikalni. Stegненica je pod horizontalo. Stopala so poravnana s kolena. Palica je nad stopali.

Povzeto po: Berke, D. (2016). Sodobni postopki testiranja v fitnesu. *Diplomsko delo*. Ljubljana: Fakulteta za šport.

Merjenje maksimalne moči

- **Merimo** z dinamometrijo oz. izometričnimi meritvami, z izokinetičnim testiranjem in s situacijskimi testi.
- Vsak način ima svoje posebnosti, za osebnega trenerja so **najprimernejši situacijski testi**.

Določanje 1 RM

Epley (1985):

$$1 \text{ RM} = \text{obremenitev} \times (1 + (\text{št. ponovitev}/30))$$

Brzycki (1993):

$$\% 1\text{RM} = 102,78 - 2,78 \times \text{število ponovitev}$$

Beachle (2000):

$$1 \text{ RM} = \text{obremenitev} \times (1 + (0,33 \times \text{št. ponovitev}))$$

Določanje deleža 1 RM glede na število ponovitev (Coulson in Archer, 2013):

Ponovitve:	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	12	15
% 1 RM	100	95	93	90	87	85	83	80	77	75	67	65

Protokol povečevanja 1 RM pri izvedbi testov (po (Coburn in Malek, 2012):

- Merjenec se najprej ogreje** in nekajkrat ponovi nalogo s submaksimalnimi obremenitvami (na začetku izbira relativno lahka bremena).
- V prvem poizkusu naredi 5 do 10 ponovitev s 40 do 60 % teže** predvidenega 1 RM. [Sledi minuta odmora.](#)
- Merilec predvidi ogrevalno obremenitev, ki merjencu omogoča izvedbo 3–5 ponovitev** (cca. 4–9 kg oz. 5–10 % za zgornji del telesa, 14–18 kg oz. 10–20 % za spodnji del telesa manj od predvidenega 1 RM). [Sledita 2 minuti odmora.](#)

Protokol povečevanja 1 RM pri izvedbi testov (po (Coburn in Malek, 2012):

4. **Merilec spet poveča obremenitev, ki omogoča izvedbo 2 do 3 ponovitev** (4–9 kg oz. 5–10 % za zgornji del telesa, 14–18 kg oz. 10–20 % za spodnji del telesa manj od predvidenega 1 RM). Sledi odmor, ki traja 2–4 minute.

5. **Merilec poveča obremenitev** (4–9 kg oz. 5–10 % za zgornji del telesa, 14–18 kg oz. 10–20 % za spodnji del telesa), **merjenec pa poskuša doseči 1 RM.**

6. **Če je bil uspešen, merilec poveča obremenitev** (4–9 kg oz. 5–10 % za zgornji del telesa, 14–18 kg oz. 10–20 % za spodnji del telesa), če je **poizkus neuspešen, merilec zmanjša obremenitev** (2–4 kg oz. 2,5–5 % za zgornji del telesa, 7–9 kg oz. 5–10 % za spodnji del telesa).

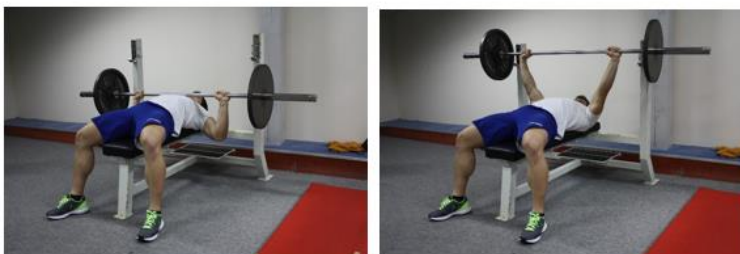
Potisk izpred prsi

Namen: test meri maksimalno moč horizontalnih iztegovalk ramena, primarno vključuje mišici pectoralis major in triceps brachii.

Ciljna skupina: vadeči obeh spolov, ki so že usvojili gibalni vzorec pri potisku s prsi.

Pripomočki in prostor: klopca, olimpijska ali druga palica za dviganje uteži, uteži primerne mase, asistent.

Opis postopka meritve: merjenec leži s hrbtom na klopici in dvigne drog predse. Pri tem ima kolena pokrčena pod pravim kotom. Kontrolirano spusti drog do položaja, v katerem so njegove nadlahti pravokotne na trup ter kot v komolcu 90°. Nato drog dvigne tako, da popolnoma iztegne komolce. Asistent ves čas nadzira potek gibanja in pomaga, če merjenec ne more sam izvesti ponovitve. Sledimo protokolu povečanja obremenitve, ki je bil predstavljen na tej strani. 1 RM je obremenitev, ki jo je merjenec premagal sam (brez pomoči asistenta).

Povzeto po: Berke, D. (2016). Sodobni postopki testiranja v fitnessu. *Diplomsko delo*. Ljubljana: Fakulteta za šport.

Potisk izpred prsi

Merila za ocenjevanje relativne maksimalne moči pri testu 1 RM potisk izpred prsi za moške glede na starost (Coburn in Malek, 2012)

Centilni rangi	Starost (leta)				
	20–29	30–39	40–49	50–59	60+
90	1,48	1,24	1,10	0,97	0,89
80	1,32	1,12	1,00	0,90	0,82
70	1,22	1,04	0,93	0,84	0,77
60	1,14	0,98	0,88	0,79	0,72
50	1,06	0,93	0,84	0,75	0,68
40	0,99	0,88	0,80	0,71	0,66
30	0,93	0,83	0,76	0,68	0,63
20	0,88	0,78	0,72	0,63	0,57
10	0,80	0,71	0,65	0,57	0,53

Merila za ocenjevanje relativne maksimalne moči pri testu 1 RM potisk izpred prsi za ženske glede na starost (Coburn in Malek, 2012)

Centilni rangi	Starost (leta)					
	20–29	30–39	40–49	50–59	60+	70+
90	0,54	0,49	0,46	0,40	0,41	0,44
80	0,49	0,45	0,40	0,37	0,38	0,39
70	0,42	0,42	0,38	0,35	0,36	0,33
60	0,41	0,41	0,37	0,33	0,32	0,31
50	0,40	0,38	0,34	0,31	0,30	0,27
40	0,37	0,37	0,32	0,28	0,29	0,25
30	0,35	0,34	0,30	0,26	0,28	0,24
20	0,33	0,32	0,27	0,23	0,26	0,21
10	0,30	0,27	0,23	0,19	0,25	0,20

Povzeto po: Berke, D. (2016). Sodobni postopki testiranja v fitnessu. *Diplomsko delo*. Ljubljana: Fakulteta za šport.

1 RM počep

Namen: določanje maksimalne moči nog (celotne kinetične verige, ki sodeluje pri počepu).

Ciljna skupina: merjenci, ki jim gibljivost upogibalk v kolenu ni omejitveni dejavnik pri izvedbi giba. Merjenci s pravilno tehniko počepa.

Pripomočki in prostor: olimpijska ali druga palica za dviganje uteži, uteži primerne mase, okvir oz. kletka za počepe ali Smithova kletka (boljša z vidika varnosti), varovala, asistent.

Opis postopka meritve: merilec namesti varovala na primerna mesta, nato se merjenec po ogrevanju postavi pod drog v Smithovi kletki. Droga si namesti na zgornji del hrbta – na trapezoidno mišico. Stoji vzravnano, noge ima v širini ramen ali širše, prsti na nogi gledajo rahlo navzven. Nato se spusti do čepa (kot v kolenih 90° oz. stegna vzporedna s podlago) in dvigne do izhodiščnega položaja.

Povzeto po: Berke, D. (2016). Sodobni postopki testiranja v fitnessu. *Diplomsko delo*. Ljubljana: Fakulteta za šport.

1 RM počep

Tabela 19

Merila za oceno relativne maksimalne moči pri počepu (Coulson in Archer, 2013)

Spol	Ocena	Starost (leta)				
		20–29	30–39	40–49	50–59	>59
Moški	Odlično	> 2,07	> 1,87	> 1,75	> 1,65	> 1,55
	Dobro	2,00–2,07	1,80–1,87	1,70–1,75	1,60–1,65	1,50–1,55
	Povprečno	1,83–1,99	1,63–1,79	1,56–1,69	1,46–1,59	1,37–1,49
	Zadovoljivo	1,65–1,82	1,55–1,62	1,50–1,55	1,40–1,45	1,21–1,36
	Slabo	< 1,65	< 1,55	< 1,50	< 1,40	< 1,31
Ženske	Odlično	> 1,62	> 1,41	> 1,31	> 1,25	> 1,14
	Dobro	1,54–1,62	1,35–1,41	1,26–1,31	1,13–1,25	1,08–1,14
	Povprečno	1,35–1,53	1,20–1,34	1,12–1,25	0,99–1,12	0,92–1,07
	Zadovoljivo	1,26–1,34	1,13–1,19	1,06–1,11	0,86–0,98	0,85–0,91
	Slabo	< 1,26	< 1,13	< 1,06	< 0,86	< 0,85

Tabela 19 prikazuje merila za oceno relativne maksimalne moči pri počepu za oba spola glede na starostne kategorije.

Ocena testa: merjencu smo izmerili ali določili 1 RM pri testu počep. Njegov rezultat delimo z njegovo telesno težo in dobimo relativno maksimalno moč, ki jo poiščemo v tabeli (ob tem upoštevamo njegovo starostno kategorijo). Iz tabele razberemo oceno počepa.

Posebnosti/omejitve: za izvajanje testa mora imeti merjenec primerno tehniko počepa, seznanjen mora biti s postopkom meritve.

Povzeto po: Berke, D. (2016). Sodobni postopki testiranja v fitnesu. *Diplomsko delo*. Ljubljana: Fakulteta za šport.

Merjenje vzdržljivosti v moči

- Vzdržljivost v moči lahko opredelimo kot **število ponovitev do odpovedi pri specifični vaji** z določeno obremenitvijo (Coulson in Archer, 2013).
- Ušaj (1996) vzdržljivost v moči deli na:
  - **dinamično moč**, ki je odvisna od intenzivnosti napora in zmogljivosti aerobnih procesov v mišici in
  - **statična vzdržljivost v moči**, ki je kar najdalj časa trajajoče ohranjanje izometričnega krčenja.

Skleca

Stopnja vzdržljivosti v moči iztegovalk rok in horizontalnih primikalk ramen

Skupno število skleca ali skleca na kolenih					
Starost					
	20–29	30–39	40–49	50–59	> 60
Skleca					
odlično	> 54	> 44	> 39	> 34	> 29
zelo dobro	45–54	35–44	30–39	25–34	20–29
dobro	35–44	25–34	20–29	15–24	10–19
slabo	20–34	15–24	12–19	8–14	5–9
zelo slabo	< 20	< 15	< 12	< 8	< 5
Skleca na kolenih					
odlično	> 48	> 39	> 34	> 29	> 19
zelo dobro	34–48	25–39	20–34	15–29	5–19
dobro	17–33	12–24	8–19	6–14	3–4
slabo	6–16	4–11	3–7	2–5	1–2
zelo slabo	< 6	< 4	< 3	< 2	< 1

Slika 19: Moška skleca.

Slika 20: Moška skleca na kolenih.

Moje število ponovitev skleca: _____
 Moja ocena (obkroži):
 5 – odlično
 4 – zelo dobro
 3 – dobro
 2 – slabo
 1 – zelo slabo

Test skleca je primernejši za moške, test skleca na kolenih pa za ženske. Začetni položaj je opora ležno spredaj (slika 19) ali opora klečno spredaj (slika 20). Dlani postavite v širino ramen, pravokotno na podlago. Hrbtenica ohranja naravne krivine, trup je napet. Opirate se na kolena oziroma stopala nog, ki so rahlo razmaknjena. Skrčite roke v komolcih in ohranjate napet trup. Posamezne ponovitve izvajate ritmično (približno 20–30 skleca na minuto). Med ponovitvami ne počivate. V preglednici 14 odčitajte rezultat za število opravljenih skleca.

Povzeto po: Pori, M., Pori, P. in Majerič, M. (2015). *Moj dnevnik zdravja*. Ljubljana: Športna unija Slovenije.

Potegi proti drogu

Stopnja vzdržljivosti v moči upogibalk rok in horizontalnih odmikalk ramen

Skupno število potegov proti drogu iz mešane vese					
	odlično	zelo dobro	dobro	slabo	zelo slabo
Moški	> 13	9–13	6–8	3–5	< 3
Ženske	> 6	5–6	3–4	1–2	0

Moje število ponovitev potegov: _____
 Moja ocena (obkroži):
 5 – odlično
 4 – zelo dobro
 3 – dobro
 2 – slabo
 1 – zelo slabo

Usedete se pred drog. Z rokama se nekoliko širše od ramen oprimate droga z nadprijemom (prsti na zgornji strani droga). Dvignite boke, noge iztegnete. Trup je napet (slika 19). Izvajate potege proti drogu, dokler se prsi ne dotaknejo droga oziroma dokler brada ni nad višino droga. Glava naj bo ves čas v podaljšku trupa (ne potiskate glave naprej). Ko ste dosegli ustrezno višino, se počasi ter nadzorovano spustite nazaj v začetni položaj. Posamezne ponovitve izvajate ritmično (približno 2 sekundi dvig in 2 sekundi spust). Med ponovitvami ne počivate. V preglednici 19 odčitajte rezultat za število opravljenih potegov.

Zgibe

Namen: test meri dinamično vzdržljivost v moči rok in mišic ramenskega obroča.

Ciljna skupina: test je primeren za merjence z relativno dobro razvitim zgornjim delom telesa.

Pripomočki in prostor: naprava oz. drog s primerno nosilnostjo.

Opis postopka meritve: merjenec izvaja zgibe na drogu (s podprijemom), rezultat je skupno število ponovitev. Pri tem pazimo, da brado ob vsaki ponovitvi dvigne nad drog in da pri spustu popolnoma iztegne roke.

Povzeto po: Berke, D. (2016). Sodobni postopki testiranja v fitnessu. *Diplomsko delo*. Ljubljana: Fakulteta za šport.

Upogibi trupa

Skupno število upogibov prsnega dela trupa					
Starost					
	20–29	30–39	40–49	50–59	60–69
Moški					
odlično	25	25	25	25	25
zelo dobro	21–24	18–24	18–24	17–24	16–24
dobro	16–20	15–17	13–17	11–16	11–15
slabo	11–15	11–14	6–12	8–10	6–10
zelo slabo	≤ 10	≤ 10	5 ≤	7 ≤	5 ≤
Ženske					
odlično	25	25	25	25	25
zelo dobro	18–24	19–24	19–24	19–24	17–24
dobro	14–17	10–18	11–18	10–18	8–16
slabo	5–13	6–9	4–10	6–9	3–7
zelo slabo	4 ≤	5 ≤	3 ≤	5 ≤	2 ≤

Slika 20. Upogibi prsnega dela trupa.

Moje število ponovitev upogibov trupa: _____

Moja ocena (obkroži):

- 5 – odlično
- 4 – zelo dobro
- 3 – dobro
- 2 – slabo
- 1 – zelo slabo

Uležete se na hrbet na blazino, kamor ste prej nalepili dva lepilna trakova, ki sta 10 centimetrov narazen (slika 20). Noge so skrčene, roke iztegnjene tako, da se s konicami prstov dotikate prvega lepilnega traku. Metronom nastavite na 50 udarec na minuto. Na udarec metronoma dvignete trup, na drug udarec pa spustite. V ritmu upogibate prsni del trupa (dvigate glavo in lopatic) in se nato spuščate v začetni položaj. Spodnji del hrbta naj ostane v stiku s podlago. Ko ste dvignjeni, naj bo kot med prsnim delom hrbtenice in tlemi približno 30^one pritiskajte brade proti prsim. Med vsako ponovitvijo z rokama drsate po podlagi, in sicer od začetka prvega lepilnega traku (začetni položaj) do začetka drugega lepilnega traku (končni položaj). Med ponovitvami ne počivate. Največji mogoč rezultat je 25 ponovitev; rezultat odčitajte v preglednici 15.

Povzeto po: Pori, M., Pori, P. in Majerič, M. (2015). *Moj dnevnik zdravja*. Ljubljana: Športna unija Slovenije.

Dvig nog iz leže na trebuhu

Slika 21. Dvig nog iz leže na trebuhu.

Uležete se na trebuh na blazino, noge so razmaknjene v širini bokov, roke skrčite in položite dlan na dlan ter čelo na dlani (slika 21). Test izvajate tako, da iztegnjene noge dvignete od podlage do točke, da so kolena v zraku, in vztrajate v tem položaju. Meri se čas, kako dolgo ste sposobni držati noge v zraku. Čim se kolena dotaknejo podlage, se čas ustavi. Rezultat odčitajte v preglednici 16.

Preglednica 16

Stopnja vzdržljivosti v moči iztegovalk trupa in kolka

Skupen čas dviga nog iz leže na trebuhu					
Starost					
	19–29	30–39	40–49	50–59	> 60
Moški					
odlično	> 131	> 124	> 96	> 84	> 61
zelo dobro	98–130	83–123	65–95	58–83	32–60
dobro	78–97	63–82	45–64	38–57	18–31
slabo	55–77	45–62	35–44	22–37	11–17
zelo slabo	< 54	< 44	< 34	< 21	< 10
Zenske					
odlično	> 127	> 112	> 88	> 81	> 41
zelo dobro	84–126	83–111	55–87	47–80	30–40
dobro	64–83	63–82	40–54	30–46	20–29
slabo	49–63	45–62	29–39	18–29	7–19
zelo slabo	< 48	< 44	< 28	< 17	< 6

Povzeto po: Pori, M., Pori, P. in Majerič, M. (2015). *Moj dnevnik zdravja*. Ljubljana: Športna unija Slovenije.

Počepi do stola

Stopnja vzdržljivosti v moči iztegovalk nog

Skupno število počepov						
Starost						
	18–25	26–35	36–45	46–45	56–65	> 65
Moški						
odlično	> 49	> 45	> 41	> 35	> 31	> 28
zelo dobro	39–49	35–45	30–41	25–35	21–31	19–28
dobro	35–38	31–34	27–29	22–24	17–20	15–18
slabo	25–34	22–30	17–26	13–21	9–16	7–14
zelo slabo	< 25	< 22	< 17	< 13	< 9	< 7
Zenske						
odlično	> 43	> 39	> 33	> 27	> 24	> 23
zelo dobro	33–43	29–39	23–33	18–27	14–23	13–24
dobro	29–32	25–28	19–22	14–17	11–13	10–12
slabo	18–28	13–24	7–18	5–13	3–10	2–9
zelo slabo	< 18	< 20	< 7	< 5	< 3	< 2

Slika 22. Počepi do stola.

Stojte s hrbtom obrnjeni proti stolu. Razdalja do stola naj bo nekaj centimetrov. Stopala so približno v širini ramen, roke so v predročanju, pogled je usmerjen naprej, hrbet je vzravnani (slika 22). Iz stoje začnete spuščati zadnjico proti stolu ter krčiti kolena (gibanje je podobno, kot če bi se želeli usesiti na stol). Gibanje navzdol izvajate, dokler se z zadnjico na rahlo ne dotaknete stola (kot v kolnih približno 90°), ter se vrnete nazaj v začetni položaj. Med izvajanjem počepov bodite pozorni, da ohranjate naravne krivine hrbtenice ter da kolena ne prečkajo navidezne linije s prsti na nogah. Rezultat odčitajte v preglednici 17.

Moje število ponovitev počepov: _____

Moja ocena (obkroži):

- 5 – odlično
- 4 – zelo dobro
- 3 – dobro
- 2 – slabo
- 1 – zelo slabo

Povzeto po: Pori, M., Pori, P. in Majerič, M. (2015). *Moj dnevnik zdravja*. Ljubljana: Športna unija Slovenije.

Opora ležno spredaj na podlahteh

Namen: merjenje statične vzdržljivosti v moči mišic stabilizatorjev trupa ter mišic hrbta.

Ciljna skupina: test je primeren za vse merjence, ne glede na starost in spol. Test ni primeren za merjence z bolečinami v ledvenem delu hrbtenice.

Pripomočki in prostor: primerna podlaga (npr. blazina) in štoparica.

Opis postopka meritve: merjenec se postavi v oporo ležno spredaj na podlahteh. Boke dvigne od tal in poravnava telo (stopala v širini ramen, nevtralni položaj gležnja, izteg v kolenu in kolku, nevtralni položaj hrbtenice). Merilec začne meriti čas, ko merjenec zavzame opisani položaj. Merimo čas do opovedi.

Merila za oceno testa opora na podlahteh za moške od 18 do 26 let (Chase, Brigham, Peterson in Coste, 2014)

Čas vztrajanja v položaju (sekunde)	Ocena
< 77	Slabo
77–106	Pod povprečjem
107–128,5	Dobro
> 128,5	Odlično

Povzeto po: Berke, D. (2016). Sodobni postopki testiranja v fitnesu. *Diplomsko delo*. Ljubljana: Fakulteta za šport.

Merjenje vzdržljivosti

- Zgornjo mejo aerobnih naporov **določamo z največjo porabo kisika med naporom (VO_2max)** (Ušaj, 1996).
- VO_2max definiramo kot zgornjo, **najvišjo mejo privzema, transporta in porabe kisika med procesom aerobne produkcije energije**. Vrednost je navadno ml/kg TT/min.
- Mnoge raziskave kažejo, da ima VO_2max **močno povezavo z določanjem nivoja vzdržljivosti**.
- Za določanje VO_2max se za **športnike največkrat uporabljajo laboratorijske meritve**, kjer med drugim spremljamo tudi **srčni utrip, respiratorni koeficient** (nakazuje na trenutno porabo energentov ter na to, ali vadimo aerobno ali anaerobno) ter **vsebnost laktata v krvi** (laktat je sol mlečne kisline, ki indicira metabolično acidozo).
- Za nekoliko **enostavnejše določanje VO_2max obstajajo testi, s katerimi si lahko pomagamo brez posebne opreme**: večstopenjski obremenitveni test (aktiven živ. slog) merjenci), 12 min test teka (manj aktiven živ. slog) in test hoje na 2 km (neaktiven/sedeč živ. slog).

Test hoje na 2 km

Pred izvedbo testa se ogrejte, nato pa čim hitreje prehodite razdaljo 2 kilometrov. Izmerjen čas hoje vstavite v formulo za izračun indeksa telesne zmogljivosti (ITZ) in v preglednici 12 odčitajte, v katero kategorijo se uvrščate:

$$\text{ITZ} = 420 - T \times 11,6 - \text{Fs obr} \times 0,56 - \text{ITM} \times 2,6 + S \times 0,2$$

$$\text{ITZ} = 304 - T \times 8,5 - \text{Fs obr} \times 0,32 - \text{ITM} \times 1,1 + S \times 0,4$$

T – čas hoje v minutah (15' 45" ni 15,45, ampak 15,75 !)

Fs obr – frekvenca srca med obremenitvijo (povprečna), odčitane na merilniku srčnega utripa

ITM – indeks telesne mase

S – starost

Preglednica 12

Indeks telesne zmogljivosti (test hoje na 2 kilometra)

> 130	izrazito nadpovprečno
111–130	nadpovprečno
90–110	povprečno
70–89	podpovprečno
< 70	izrazito podpovprečno

Moj indeks telesne zmogljivosti (ITZ): _____

Moja ocena (obkroži):

- 5 – izrazito nadpovprečno
- 4 – nadpovprečno
- 3 – povprečno
- 2 – podpovprečno
- 1 – izrazito podpovprečno

Povzeto po: Pori, M., Pori, P. in Majerič, M. (2015). *Moj dnevnik zdravlja*. Ljubljana: Športna unija Slovenije.

12 min test teka

Pred izvedbo testa se ogrejte, nato pa 12 minut čim hitreje tečete. Izmerite pretečeno razdaljo in v tabeli odčitajte rezultat glede na spol in starost. Dobili boste podatek, kje se nahajate v vaši starostni skupini glede na populacijo – torej, kakšen odstotek ljudi je bolj oz. slabše pripravljen od vas.

Preglednica 13

Stopnja telesne pripravljenosti glede na rezultate testa 12-minutnega teka

LETA IN OPRAVLJENA DOLŽINA V KILOMETRIH	LETA IN OPRAVLJENA DOLŽINA V KILOMETRIH				
	20–29	30–39	40–49	50–59	60 +
DELEŽ	km	km	km	km	km
MOŠKI					
90	2,800	2,752	2,655	2,527	2,398
80	2,655	2,591	2,478	2,334	2,205
70	2,591	2,494	2,366	2,221	2,076
60	2,478	2,398	2,285	2,140	1,996
50	2,414	2,334	2,205	2,076	1,915
40	2,334	2,237	2,140	2,012	1,851
30	2,269	2,173	2,076	1,947	1,786
20	2,157	2,076	1,980	1,851	1,690
10	2,044	1,947	1,883	1,754	1,529
ZENSKKE					
90	2,478	2,334	2,296	2,076	2,076
80	2,334	2,221	2,124	1,947	1,889
70	2,205	2,140	2,012	1,883	1,819
60	2,140	2,044	1,947	1,819	1,722
50	2,076	2,012	1,883	1,770	1,658
40	2,012	1,947	1,819	1,706	1,593
30	1,947	1,867	1,770	1,642	1,561
20	1,867	1,786	1,690	1,577	1,513
10	1,786	1,699	1,625	1,497	1,432

Povzeto po: Pori, M., Pori, P. in Majerič, M. (2015). *Moj dnevnik zdravlja*. Ljubljana: Športna unija Slovenije.

3 min step test

Step test je triminutni test vzdržljivosti, na 30 centimetrov visoki klopi. Za izvedbo potrebujete le še štoparico in metronom. Pred začetkom testa se priporoča 10-minutno ogrevanje. Sledi nastavitev metronoma na predpisano hitrost stopanja na klop (24 korakov na minuto). Ob samostojni izvedbi testa si po triminutnem testu 15 sekund merite srčni utrip in ga pomnožite s 4. Iz analize srčnega utripa lahko preračunamo stopnjo pripravljenosti posameznika. Nenaden padec zmogljivosti lahko nakazuje začetek bolezenskega stanja.

Povzeto po: Pori, M., Pori, P. in Majerič, M. (2015). *Moj dnevnik zdravja*. Ljubljana: Športna unija Slovenije.

Vaša stopnja pripravljenosti je:

Moški						
Starost	18-25	26-35	36-45	46-55	56-65	65+
Odljučna	<79	<81	<83	<87	<86	<88
Dobra	79-89	81-89	83-96	87-97	86-97	88-96
Nad povprečjem	90-99	90-99	97-103	98-105	98-103	97-103
Povprečna	100-105	100-107	104-112	106-116	104-112	104-113
Pod povprečjem	106-116	108-117	113-119	117-122	113-120	114-120
Slaba	117-128	118-128	120-130	123-132	121-129	121-130
Zelo slaba	>128	>128	>130	>132	>129	>130
Ženske						
Starost	18-25	26-35	36-45	46-55	56-65	65+
Odljučna	<85	<88	<90	<94	<95	<90
Dobra	85-98	88-99	90-102	94-104	95-104	90-102
Nad povprečjem	99-108	100-111	103-110	105-115	105-112	103-115
Povprečna	109-117	112-119	111-118	116-120	113-118	116-122
Pod povprečjem	118-126	120-126	119-128	121-129	119-128	123-128
Slaba	127-140	127-138	129-140	130-135	129-139	129-134
Zelo slaba	>140	>138	>140	>135	>139	>134

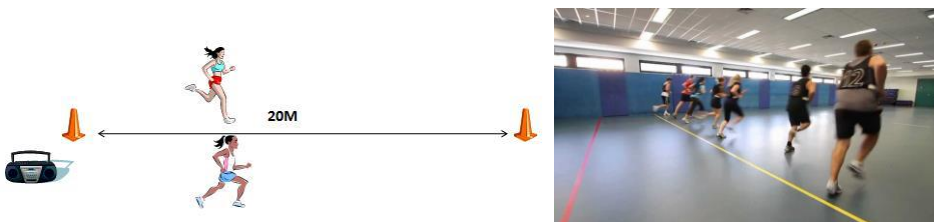
Večstopenjski obremenitveni test

Namen: določanje nivoja vzdržljivosti s pomočjo določanja VO_2max .

Ciljna skupina: test je primeren za vse merjence, ne glede na starost in spol.

Pripomočki in prostor: tekaška steza, igrišče ali dvorana (pomembno je, da lahko postavimo 20-metrski koridor za tek), merilo, označbe (stožci, klobučki ipd.), predvajalnik zvočnega zapisa, zvočni posnetek za večstopenjski obremenitveni test.

Opis postopka meritve: na primernem prostoru izmerimo in označimo 20-metrski koridor. Naloga merjenca je, da teče od označbe do označbe in na zvočni signal stopi čez črto 20 m (ta je lahko tudi navidezna – označena s stožci). Hitrost piskov se postopno, skladno z nivojem, povečuje, rezultat pa je najvišji nivo in število pretečenih razdalj. Če merjenec ne zaključi sam, nalogo prekinemo, ko dvakrat zapored ne ujame piska.

Povzeto po: Berke, D. (2016). *Sodobni postopki testiranja v fitnesu. Diplomsko delo*. Ljubljana: Fakulteta za šport.

Večstopenski obremenitveni test

Vrednosti za določanje VO_{2max} pri večstopenskem obremenitvenem testu (Mackenzie, 1999)

Nivo	Razdaja	VO_{2max}	Nivo	Razdaja	VO_{2max}
4	2	26,8	5	2	30,2
4	4	27,6	5	4	31,0
4	6	28,3	5	6	31,8
4	9	29,5	5	9	32,9
Nivo Razdaja VO_{2max}					
6	2	33,6	7	2	37,1
6	4	34,3	7	4	37,8
6	6	35,0	7	6	38,5
6	8	35,7	7	8	39,2
6	10	36,4	7	10	39,9
Nivo Razdaja VO_{2max}					
8	2	40,5	9	2	43,9
8	4	41,1	9	4	44,5
8	6	41,8	9	6	45,2
8	8	42,4	9	8	45,8
8	11	43,3	9	11	46,8
Nivo Razdaja VO_{2max}					
10	2	47,4	11	2	50,8
10	4	48,0	11	4	51,4
10	6	48,7	11	6	51,9
10	8	49,3	11	8	52,5
10	11	50,2	11	10	53,1
Nivo Razdaja VO_{2max}					
12	2	54,3	13	2	57,6
12	4	54,8	13	4	58,2
12	6	55,4	13	6	58,7
12	8	56,0	13	8	59,3
12	10	56,5	13	10	59,8
12	12	57,1	13	12	60,6
Nivo Razdaja VO_{2max}					
14	2	61,1	15	2	64,6
14	4	61,7	15	4	65,1
14	6	62,2	15	6	65,6
14	8	62,7	15	8	66,2
14	10	63,2	15	10	66,7
14	12	64,0	15	12	67,5
Nivo Razdaja VO_{2max}					
16	2	68,0	17	2	71,4
16	4	68,5	17	4	71,9
16	6	69,0	17	6	72,4
16	8	69,5	17	8	72,9

Tabela 40

Merila za oceno VO_{2max} za moške (Heyward, 1998)

Starost	Zelo slabo	Slabo	Povprečno	Dobro	Odlično	Vrhunsko
13–19	< 35,0	35,0–38,3	38,4–45,1	45,2–50,9	51,0–55,9	> 55,9
20–29	< 33,0	33,0–36,4	36,5–42,4	42,5–46,4	46,5–52,4	> 52,4
30–39	< 31,5	31,5–35,4	35,5–40,9	41,0–44,9	45,0–49,4	> 49,4
40–49	< 30,2	30,2–33,5	33,6–38,9	39,0–43,7	43,8–48,0	> 48,0
50–59	< 26,1	26,1–30,9	31,0–35,7	35,8–40,9	41,0–45,3	> 45,3
60+	< 20,5	20,5–26,0	26,1–32,2	32,3–36,4	36,5–44,2	> 44,2

Tabela 40 prikazuje merila za oceno vrednosti VO_{2max} za moške različnih starostnih skupin.

Tabela 41

Merila za oceno VO_{2max} za ženske (Heyward, 1998)

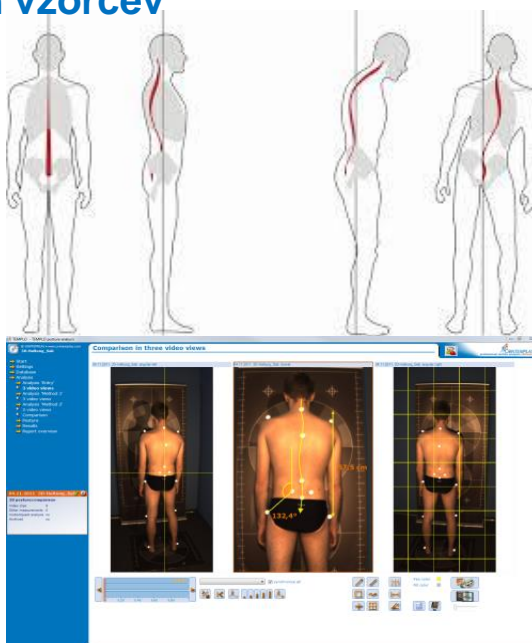
Starost	Zelo slabo	Slabo	Povprečno	Dobro	Odlično	Vrhunsko
13–19	< 25,0	25,0–30,9	31,0–34,9	35,0–38,9	39,0–41,9	> 41,9
20–29	< 23,6	23,6–28,9	29,0–32,9	33,0–36,9	37,0–41,0	> 41,0
30–39	< 22,8	22,8–26,9	27,0–31,4	31,5–35,6	35,7–40,0	> 40,0
40–49	< 21,0	21,0–24,4	24,5–28,9	29,0–32,8	32,9–36,9	> 36,9
50–59	< 20,2	20,2–22,7	22,8–26,9	27,0–31,4	31,5–35,7	> 35,7
60+	< 17,5	17,5–20,1	20,2–24,4	24,5–30,2	30,3–31,4	> 31,4

Tabela 41 prikazuje merila za oceno vrednosti VO_{2max} za ženske različnih starostnih skupin.

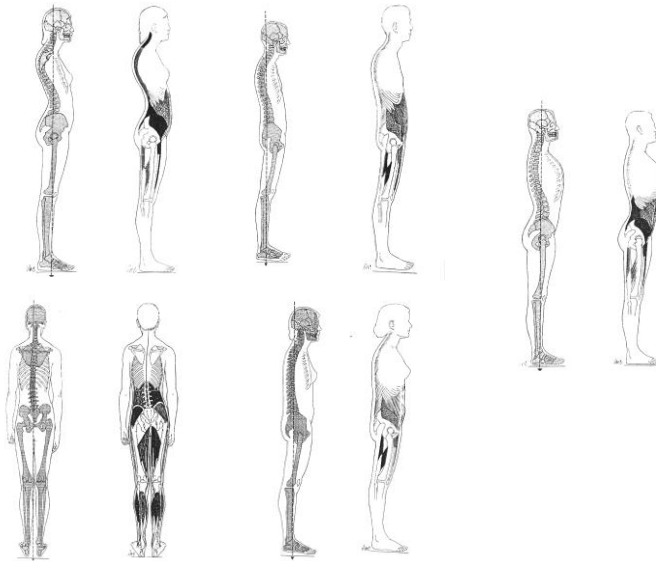
Ocena testa: pri testu smo določili najvišji nivo in število pretečenih razdaj. Rezultat poiščemo v tabeli Vrednosti za določanje VO_{2max} pri večstopenskem obremenitvenem testu (Mackenzie, 1999) ter razberemo vrednost VO_{2max} . Nato vrednost VO_{2max} poiščemo v normativni tabeli za oceno VO_{2max} za populacijo, v katero spada merjenec. Rezultat vrednotimo kot zelo slab, slab, povprečen, dober, odličen ali vrhunski.

Povzeto po: Berke, D. (2016). Sodobni postopki testiranja v fitnessu. *Diplomsko delo*. Ljubljana: Fakulteta za šport.

Druga uporabna merjenja: Ocena telesne držbe in gibalnih vzorcev

Ocena telesne drže

Ocena telesne drže

Tabela 2

Postavitve telesa pri testu ocenjevanja ob svinčnici (osebni arhiv)

Pogled s strani

Pogled od zadaj

Pogled od spredaj

Ocena telesne držē

Slika 6. Prikaz nazaj nagnjene telesne držē pri testu ocenjevanja ob svinčnici (osebni arhiv).

Ocena telesne držē

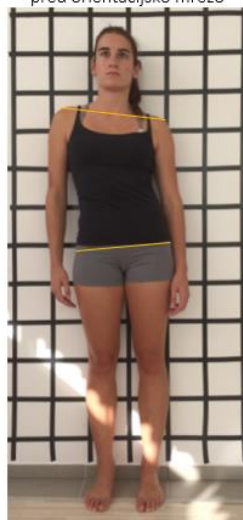
Tabela 3

Prikaz fiziološke in skoliotične telesne držē pri testu opazovanja pred orientacijsko mrežo (osebni arhiv)

Fiziološka telesna drža pri testu opazovanja
pred orientacijsko mrežo

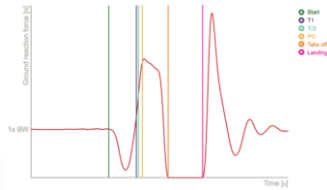
Skoliotična telesna drža pri testu opazovanja
pred orientacijsko mrežo

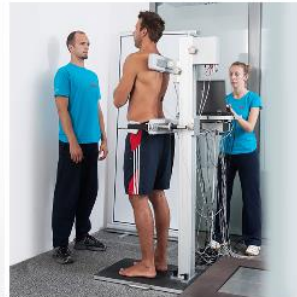

Druga uporabna merjenja: Plošče za merjenje sil

Vrednotenje napredka in ugotavljanje šibkih členov v mišični verigi spodnjega uda so ključni elementi za napredek v telesni zmogljivosti. Plošča za merjenje sil je nedvomno nepogrešljiv člen v trenažnem procesu.

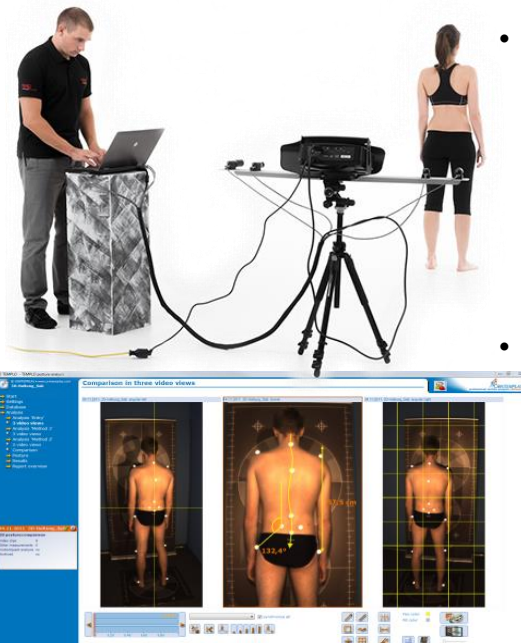
Druga uporabna merjenja: Dinamometrija

- Sposobnost razvoja navora v posameznem sklepu je eden ključnih podatkov pri obravnavi športnikov za izboljšanje njihovega napredka.
- Z meritvami sklepnih navorov je mogoče določiti sklepe s povečanim tveganjem za nastanek poškodbe.
- Objektivna primerjava zdrave in poškodovane strani je ključna v procesu rehabilitacije.

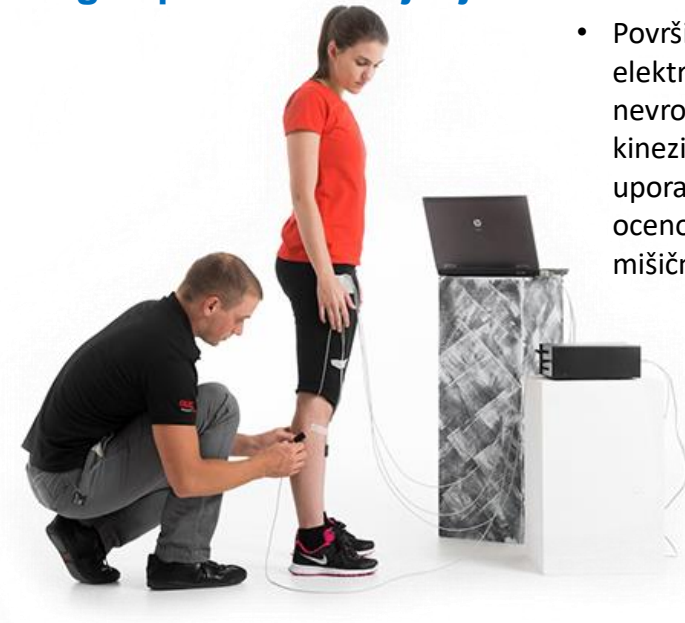

Druga uporabna merjenja: 3D skener

- Ponavljajoča enostranska gibanja v športu ali med delovnimi aktivnostmi se pogosto odražajo v funkcionalno nepravilni telesni drži. Slednje predstavlja tveganje za nastanek poškodb, s čimer se zmanjša fizična in delovna zmogljivost.
- Prirojene ali pridobljene nepravilnosti v geometriji stopal lahko predstavljajo neugodne obremenitve sklepov spodnje ekstremitete in hrbtenice.

Druga uporabna merjenja: EMG

- Površinska elektromiografija je v nevrologiji in tudi kineziologiji pogosto uporabljena metoda za oceno delovanja živčno-mišičnega sistema.

„Zlati standard“ fitnes testov po NSCA

Vital Signs

Heart Rate	203
Blood Pressure	205

Body Composition

Body Mass Index	208
Anthropometry	208
Height	209
Weight	209
Skinfolds	211
BIA and NIR Techniques for Measuring Body Composition	213
Waist-to-Hip Girth Ratio	214

Cardiovascular Endurance

General Procedures for Cycle Ergometer Testing	215
YMCA Cycle Ergometer Test	217
Åstrand-Ryhming Cycle Ergometer Test	220
YMCA Step Test	221
Distance Run and Walk Test Considerations	221
12-Minute Run/Walk	222
1.5-Mile Run	222
Rockport Walking Test	223
1-Mile Run	224
Non-Exercise-Based Estimation of $\dot{V}O_{2\max}$	225

Muscular Strength

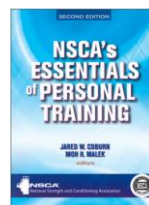
1-Repetition Maximum Bench Press	226
1-Repetition Maximum Leg Press	226
Estimating a 1-Repetition Maximum	227

Muscular Endurance

YMCA Bench Press Test	227
Partial Curl-Up Test	228
Prone Double Straight-Leg Raise Test	229

Flexibility

Sit and Reach	230

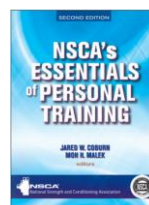

Povzeto po NSCA
Stran 203 – 230

Primer diagnostike: osebni karton – testiranje začetnega stanja

Individual Assessment Recording Form		
Pretest	Posttest	(circle one)
Client's name: _____		Age: _____
Goals: _____		
Preparticipation screening notes: _____		
Assessment dates: _____		
Comments: _____		
Vital signs	Score or result	Classification
Resting blood pressure	.....	.....
Resting heart rate	.....	.....
Body composition measures	Score or result	Classification
Height	.....	.....
Weight	.....	.....
Body mass index (BMI)	.....	.....
Waist circumference	.....	.....
Hip circumference	.....	.....
Waist-to-hip ratio	.....	.....
%body fat (method: _____)	.....	.....
Cardiorespiratory endurance	Score or result	Classification
$\dot{V}O_{2\max}$	.....	.....
Other: _____	.....	.....
Muscular endurance	Score or result	Classification
YMCA bench press	.....	.....
Partial curl-up	.....	.....
Prone double straight-leg raise	.....	.....
Other: _____	.....	.....
Muscular strength	Score or result	Classification
1RM bench press	.....	.....
1RM leg press	.....	.....
Other: _____	.....	.....
Flexibility	Score or result	Classification
Sit-and-reach	.....	.....
Other: _____	.....	.....
Other tests	Score or result	Classification
Other: _____	.....	.....
Other: _____	.....	.....
Other: _____	.....	.....

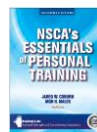
From NSCA, 2012. NSCA's essentials of personal training, 2nd ed., J. Cooney and M. Mallock (eds.), Champaign, IL: Human Kinetics.

Primer povzeto po NSCA:
Stran 200

Primer diagnostike: izpolnjeni osebni karton – testiranje začetnega stanja

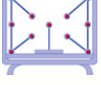

Individual Assessment Recording Form for Maria			
Pretest		Posttest (circle one)	
Client's name: <u>Maria G.</u>		Age: <u>57</u>	
Goals: <u>Increase muscular strength, maintain aerobic capacity and body composition, improve balance and blood lipid profile.</u>			
Preparticipation screening notes: <u>In "moderate" risk category, need to receive physician's release prior to prescribing "vigorous" activity/exercise program.</u>			
Assessment dates: <u>8/9/11, 8/11/11</u>			
Comments: <u>Will reevaluate T. body fat using skinfold callipers, she previously was active but has not exercised recently, wants to begin aerobic classes again, recently completed lipid screening (cholesterol: 251 mg/dl; LDL: 150 mg/dl; HDL: 65 mg/dl; fasting glucose: 95 mg/dl); husband is smoker.</u>			
Vital signs	Score or result	Classification*	Examples and norm-referenced standards (chapter 11)
Resting blood pressure	129/79	Prehypertensive	Table 11.2
Resting heart rate	72 beats/min	Average	Table 11.1
Body composition measures	Score or result	Classification	
Height	65 in. (165 cm)	Percentile ~75th	Table 11.7
Weight	145 lb (66 kg)		
Body mass index (BMI)	24.1	Normal	Table 11.8
Waist circumference	29 in. (74 cm)	Under the 88 cm cutoff†	Table 11.8
Hip circumference	36 in. (91 cm)		
Waist-to-hip ratio	0.81	Moderate risk	Table 11.9, 11.92
Percent body fat Method: BIA	28%	Percentile ~60th Criterion: leaner than average	Percentile table 11.11 Criterion table 11.11
Cardiovascular endurance	Score or result	Classification	
Astrand-Rhyming cycle test initial work rate: 450 kg · m ⁻¹ · min ⁻¹	2:0.64 min	Percentile ~95th Criterion: good	Percentile table 11.10 Criterion table 11.10
Muscular endurance	Score or result	Classification	
YMCA bench press test weight: 35 lb	8 reps at 35 lb (16 kg)	Percentile: 50th	Table 11.2.4
Muscular strength	Score or result	Classification	
Estimate a 1 RM bench press with a submaximal load	1 RM estimated at 60 lb, which is ~41% of body weight	Percentile ~80th	
Flexibility	Score or result	Classification	
YMCA sit-and-reach test	15 in. (38 cm)	Percentile: 50th	Table 11.2.7
Other tests	Score or result	Classification	
Thomas hip range of motion test**	Both feet and legs remain on floor	Adequate Hip Flexor Flexibility	
One-foot stand test, eyes open***	Right: 6 s Left: 6 s	Below average	

Primer povzet po NSCA:
Stran 188

Gibalne sposobnosti in specifični testi

- Aerobna sposobnost (tek na 600 m, beep test, step test ...)
- Vzdržljivost v moči (vesa v zgibi ...)
- Repetativna moč (upogib trupa, sklece, potegi ...)
- Hitrost in hitra moč (tek na 20/60/100m, vetrikalni skoki ...)
- Anaerobne sposobnosti (wintgate test ...)
- Spretnost (agility) (testi različnih gibalnih spretnosti ...)
- Gibljivost (predklon na klopci ...)
- Ravnotežje (štorklja ...)
- Koordinacija (poligon nazaj ...)
- Gibalni vzorci (FMS metoda ...)

Cardiovascular Endurance / Aerobic Tests - Beep Test - Walk or Run tests - Step Tests - more	Strength & Strength Endurance - Push-up - Sit Ups 1RM Tests - more	Speed and Power (Anaerobic Power) - Sprint Tests - Vertical Jump Test - Medicine Ball Throw - more	Flexibility - Sit and Reach - Shoulder Flex Test - Goniometer Tests - more	Balance - Stork Test - Beam Walk - more	Coordination - Wall-Toss Test - Soda Pop Test - more
Anaerobic Capacity - Wingate test - Sprint Fatigue Test - Intermittent Sports - more	Agility - Illinois Agility Run - T-Test 3-Cone Drill - more	Anthropometry - Skinfolds - BMI - Girths - more	Reaction Time - Online Reaction Test - Make your own - more	Health Related - Blood pressure - Lung Function - Hydration - more	Questionnaires - PARQ - Recovery Q - RPE - more
 Home > Fitness Testing > Tests > List The complete FITNESS TEST list Here is the complete listing of all fitness tests in the Topend Sports database, listed in alphabetical order with also the top 10 most popular tests for your convenience. There are over 300 individual tests, with a few tests listed more than once in the list below to make them easier to find (e.g. the 20m multi-stage shuttle run test can also be found listed under beep test).			 Sport Specific - Basketball - Aussie Rules - Swimming - more	General DNA testing	Izbira različnih testov glede na specifičnost vadečih

Primer diagnostike: nogomet

Povzeto po www.topendsports.com

Fitness Component	Example tests	Comments
Body Fat	Body fat can be measured using the skinfold method . If this is not available, monitoring body weight changes would give an indication of body fat changes, assuming no change in muscle mass.	Excess body fat would affect the football player's ability to move freely around the field, and the extra weight will increase fatigue.
Flexibility	The sit and reach test can be done for lower back and hamstring flexibility.	Good hamstring flexibility is important for football players in the ball kicking skill.
Strength and Power	The vertical jump test can be performed to measure leg power. Maximal strength tests for specific exercises should be conducted.	Strength (and power tests) should also be done to determine strength levels and to monitor strength changes in conjunction with training programs.
Speed	Sprint time over 40m , with a split time for the first 10m should be done. The 505 agility test is a simple agility test that measures the ability to change direction 180 degrees. There are also more complex tests designed specifically for the demands of soccer such as the Balsom Run , and the Arrowhead Agility is commonly used for soccer players.	Maximum running speed and acceleration are very important in football.
Agility	Repeat sprint tests are designed to measure not only anaerobic power, but also the ability to recover from short bursts of high intensity exercise. You can test just the repeat sprint ability with tests such as Sprint Fatigue Test . For more soccer specific activities designed to simulate the demands of soccer matches, the Loughborough Intermittent Shuttle Test includes jogging, running and sprinting.	The ability to quickly change direction is important for football.
Repeat Sprints	The shuttle run (beep) test is a simple test to conduct on testing a football team. There are also football specific tests that try to mimic the intermittent nature of the sport, such as the Loughborough Intermittent Shuttle Test and the Yo-Yo Intermittent Tests . There is more information on the numerous other aerobic tests .	Soccer players are required to continually produce short bursts of high intensity work interspersed with lower intensity activity.
Aerobic Fitness		Aerobic fitness is a very important component of fitness for football. Players need to be able to maintain a high intensity throughout the 90 minute game.

Primer diagnostike: golf

Povzeto po
www.topendsports.com

Fitness Component	Example tests	Comments
Aerobic Fitness	•Due to the starting fitness level of most golfers, a submaximal test of aerobic fitness would be suitable, such as a cycle test (Astrand test, Trilevel, PWC170), or the Cooper 12 minute run. •You can find information on many aerobic tests from here.	This is an important component of fitness for golf, so that players can reduce the effect of fatigue during tournament play.
Flexibility	•The sit and reach test can be done for lower back and hamstring flexibility. Other flexibility tests should also be modified for the sport.	The flexibility tests should be specific to the actions of golf.
Strength and Power	•Maximal strength tests for specific exercises should be conducted. •A handgrip strength test is also suitable.	Strength (and power tests) should also be done to determine initial levels and to monitor strength changes in conjunction with training programs.
Body Fat	•Skinfold measures should be performed to determine body fat levels.	Excess body fat would affect the golfer's ability to move freely in the swinging action, and also increase fatigue when walking the course.

Diagnostika?

Rekreacija?

Vrhunski športniki?

Gradivo je povzeto po:

Berke, D. (2016). Sodobni postopki testiranja v fitnessu.

Diplomsko delo. Ljubljana: Fakulteta za šport.

<https://www.fsp.uni-lj.si/cobiss/diplome/Diploma22120219BerkeDavid.pdf>

Zupan, A. (2023) *Pregled testnih baterij za ugotavljanje*

kakovosti gibanja. Magistrsko delo. Ljubljana: Fakulteta za

šport. [https://repozitorij.uni-](https://repozitorij.uni-lj.si/Dokument.php?id=166983&lang=slv)

[lj.si/Dokument.php?id=166983&lang=slv](https://repozitorij.uni-lj.si/Dokument.php?id=166983&lang=slv)

Pori, M., Pori, P. in Majerič, M. (2015). *Moj dnevnik zdravja*.

Ljubljana: Športna unija Slovenije.

Coburn, J.W, & Malek, M.H. (Eds) (2012). *Essentials of personal training, second edition*. Human Kinetics,

Champaign. USA. – izbrana poglavja iz NSCA.